

Advies

Sectorraad Media

26/06/2020

Advies bij het noodfonds media

De SARC werd op 22 juni 2020 bij hoogdringendheid om advies gevraagd over de operationalisering van de middelen voor een noodfonds media naar aanleiding van de *COVID-19-pandemie*. De Vlaamse Regering trekt voor deze sector middelen uit met als doel het lenigen van financieringsbehoeften voor het zo goed mogelijk vrijwaren van de overlevingskansen van bepaalde spelers en projecten binnen de mediasector.

De SARC wordt tevens om advies gevraagd over noodfondsen binnen de sectoren cultuur en jeugd. Het Departement CJM gaf op 19 juni toelichting bij de operationalisering van de middelen voor cultuur en media. Per maatregel werd toegelicht welk bedrag voor welke doelgroep zal uitgetrokken worden en welke paramaters daarbij gehanteerd worden. Een uitvoeringsbesluit bij het *Decreet inzake de verdeling van het noodfonds voor cultuur, jeugd, sport, media en lokale besturen en inzake de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie* bepaalt de voorwaarden.

De SARC wordt voor het beleidsveld media om advies gevraagd over twee uitvoeringsbesluiten: het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toekenning van steun aan regionale televisieomroeporganisaties en het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toekenning van steun aan regionale televisieomroeporganisaties. Andere middelen die ook onder de noemer 'noodfonds' vallen, worden verdeeld via addenda bij diverse beheersovereenkomsten.

De Sectorraad Media besprak de vraag via schriftelijke procedure.

I. SITUERING

De Vlaamse Regering voorziet **10 miljoen euro aan steun** aan gesubsidieerde organisaties in de mediasector.

3.8 miljoen euro wordt uitgetrokken voor **regionale televisieomroepen**. Het gaat om een tegemoetkoming in de financieringsbehoefte ontstaan door derving van reclame-inkomsten en dit in de eerste plaats om te zorgen dat de decretale opdracht kan blijven uitgevoerd worden. De middelen worden verdeeld volgens de noden van de 9 regionale omroepen (excl. Bruzz die daarvoor een beroep doet op middelen voorzien voor Brussel), gelet op de verschillen qua impact.

3.8 miljoen euro gaat naar de **openbare omroep VRT** als compensatie voor extra uitgaven. Dit moet de recurrente werking van de VRT op korte termijn verzekeren. Hiervoor zal een bijkomend dotatiebesluit opgemaakt worden.

Het VAF/Cultuurfonds ontvangt **5 miljoen euro**. **Het VAF/Mediafonds en VAF/Gamefonds** ontvangen respectievelijk **1.8 miljoen euro en 100.000 euro**, die besteed moeten worden aan de opgelopen schade bij door het VAF ondersteunde producties.

Alle producties waarvoor het VAF in de jaren 2018, 2019 en 2020 productieondersteuning heeft toegekend, binnen de domeinen fictie, animatie, documentaire en Innovatielab, komen in aanmerking voor de steun. Het VAF mag voor de verdeling van de steun een onderscheid maken tussen producties in verschillende fases van realisatie.

De steun aan producties slaat enerzijds op de productieschade die lopende projecten hebben geleden, dit om een heropstart en afwerking mogelijk te maken zodra dit kan, en anderzijds op financieringsschade. Steun aan kwetsbare kernspelers is voor organisaties een voorwaarde om beroep te kunnen doen op deze subsidies.

Hiertoe zal een addendum bij de beheersovereenkomst met het VAF worden opgemaakt waarna de middelen via een extra toelagebesluit aan het VAF zullen worden toebedeeld.

Ten slotte voorziet de Vlaamse Regering **500.000 euro** voor de **door de Vlaamse overheid erkende lokale en netwerkradio's en de ondersteuning van geschreven pers & journalistiek**.

De compensatie voor erkende lokale en netwerkradio's moet helpen om de minderinkomsten of in bepaalde gevallen het volledig wegvallen van advertentieontvangsten op te vangen. Hier zal gewerkt worden met forfaitaire bedragen.

De ondersteuning van geschreven pers & journalistiek is bedoeld om kleine spelers van het faillissement te behoeden en freelancejournalisten die op weinig andere maatregelen beroep kunnen doen te steunen. Dit zal gerealiseerd worden via organisaties waarmee de Vlaamse overheid een projectmatige band heeft, met name het Fonds Pascal Decroos en Media.21. Hiertoe zal een projectsubsidie aan beide organisaties worden toegekend.

II. ADVIES

Algemeen

Het is op dit ogenblik nog niet duidelijk wat de reële impact zal zijn van de *COVID-19-pandemie* op lange termijn en op de totaliteit van de sector. Welke organisaties zullen de crisis beter doorstaan en welke impact hebben de noodmaatregelen daarop? Ook de impact op de individuele getroffen zelfstandigen en werknemers is aanzienlijk en vooralsnog moeilijk meetbaar. Voldoende monitoring van de noden alsook de effecten van de huidige inspanningen is noodzakelijk.

De SARC stelt vast dat op diverse echelons inspanningen worden gedaan om de noden te lenigen. De complexiteit van de staatstructuur weerspiegelt zich ook in een amalgaam van maatregelen. Deze maatregelen zijn bovendien niet steeds eenduidig of worden niet in dezelfde mate consequent aangehouden. Zo betreft de SARC dat de federale maatregel met betrekking tot de tijdelijke werkloosheid niet wordt uitgebreid naar een grotere groep getroffen medewerkers.

De SARC is daarom tevreden dat de Vlaamse Regering ook inspanningen levert om tegemoet te komen aan de gevolgen van de coronacrisis voor de CJSM-sectoren, waaronder de mediasector. In

zijn advies inzake het CJSM-beleid ten tijde van de Corona crisis van 18 mei 2020 gaf de SARC hiertoe reeds een aantal aanbevelingen¹.

Noodmaatregelen gericht op publieke media-actoren

Het fonds wordt in grote mate ingezet om de publieke media uit de nood te helpen. De SARC-Sectorraad Media wijst echter ook op de noden in de private sector, die mogelijk nog meer schade oplopen aangezien de crisis het meest voelbaar was in de advertentie-inkomsten die net de belangrijkste bron van financiering van content zijn. Dat de private sector beweerdelijk niet op steun kan rekenen door onder meer mededingingsregels, lost haar hoge noden niet op. Aan die mogelijke problemen rond staatssteun kan bovendien verwezen worden naar initiatieven van tal van andere lidstaten die substantiële financiële impulsen aan de private media hebben toebedeeld, in sommige lidstaten zelfs beperkt tot de private media. De Sectorraad betreurt dat deze actoren niet of slechts (zeer beperkt) onrechtstreeks zullen kunnen genieten van deze maatregelen. Het evenwicht in het media-ecosysteem dreigt zo verstoord te worden.

Duurzaam perspectief, met focus op de meest kwetsbare spelers

Wat betreft de gevolgen op lange termijn stelt de SARC de vraag naar bescherming van de organisaties en individuen. In de toekomst zullen er nog meer inspanningen moeten gedaan worden om de ergst getroffen personen schadeloos te stellen en een meer duurzaam perspectief te bieden. De eenmalige injecties via noodfondsen geven immers geen garanties op langere termijn voor het overleven van talloze initiatieven. Daarom dringt de SARC aan op voldoende transparantie over de ondersteuning en op de monitoring van de maatregelen op diverse echelons en hun respectievelijke impact.

Daarnaast vraagt de Sectorraad Media dat erover wordt gewaakt dat de middelen die nu op diverse manieren geïnvesteerd worden op langere termijn geen impact hebben op reguliere werkingsmiddelen.

In het bijzonder vraagt de SARC ook dat er op toegezien wordt dat de middelen die toegekend worden aan de kernspelers ook ten goede komen aan de meest kwetsbare of getroffen spelers.

Zowel binnen het noodfonds media als overheen de diverse noodfondsen in de CJM-sectoren wordt de zwakke schakel als individu op verschillende manieren aangesproken. Het was correcter en duidelijker geweest om hier voor één systeem te kiezen, waar alle getroffen actoren beroep kunnen op doen. Bovendien meent de Sectorraad Media dat zoveel mogelijk verduidelijkt moet worden dat de middelen voor kernspelers zoals VAF en VRT ook de makers, getroffen toeleveranciers en freelancers ten goede moet komen, eerder dan bijkomende algemene werkingsmiddelen te voorzien zonder een concrete doelomschrijving. Dit sluit aan op het standpunt dat tijdens de hoorzittingen binnen de Commissie Media werd ingenomen door minister Dalle. De Vlaamse overheid moet er – als enige aandeelhouder van de VRT – nauw op toezien dat dit bedrag in voldoende mate doorstroomt naar onafhankelijke productiehuisen en individuele toeleveranciers (bv. cameramensen, geluidstechnici, acteurs, regisseurs, auteurs en componisten², enz.), mits waakzaamheid voor ‘dubbele’ steun.

¹ https://cjsm.be/sarc/AR/adviezen/20200519_Advies_CJSM_beleid_Corona.pdf

² Er kan worden verwezen naar de *play local*-campagne, waarbij werken uit het lokaal repertoire op vrijwillige basis aan bod komen en op deze wijze kunnen genieten van de auteursrechten verbonden aan de uitzending ervan.

Specifieke opmerking

In antwoord op de vraag voor advies bij het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering betreffende de toekenning van steun aan regionale televisieomroeporganisaties, wenst de vertegenwoordiger van NORTV in de Sectorraad Media op te merken dat NORTV en de regionale omroepen verheugd zijn over de substantiële toegekende steun die hen wordt toegekend. NORTV en de regionale omroepen werden echter, alhoewel dit aangekondigd werd, door de minister niet geraadpleegd. De manier van verdeling die door de administratie wordt voorgesteld beantwoordt niet aan de realiteit. NORTV en de regionale omroepen wensen daarover ter bijsturing in gesprek te treden.

III. CONCLUSIE

De Sectorraad Media vindt het noodzakelijk dat er maatregelen worden genomen in het kader van de corona-crisis maar formuleert daarbij een aantal kanttekeningen en aandachtspunten. Deze betreffen vooral de coherentie tussen de verschillende noodfondsen, (daarmee gerelateerd) de noden van de meest kwetsbare of getroffen personen in de audiovisuele sector, de nood aan concrete doelstellingen en het teleurstellende gebrek aan steun voor de private mediaspelers die ondanks de ongeziene impact van de crisis op hun inkomsten uit de boot vallen.

Naarmate de gevolgen van de crisis verder toenemen, nemen idealiter ook de inspanningen van de diverse overheden toe. De maatregelen in het kader van het Vlaams mediabeleid zijn noodzakelijk. Of zij afdoende zullen zijn om de meest getroffen organisaties en individuen doorheen de crisis te loodsen blijft een open vraag. Het is vooralsnog ook onduidelijk wat de impact gaat zijn op middellange en lange termijn.

De SARC blijft bij alle betrokken overheden aandringen niet alleen oog te hebben voor tijdelijke compenserende maatregelen maar deze crisis ook aan te grijpen om een grondige analyse te maken van de noden op langere termijn en voor alle spelers, met garantie op volgehouden inspanningen, willen we een gezond en gebalanceerd media-ecosysteem in stand houden. Tevens moet gemonitord worden, ook rekening houdend met een eventuele tweede coronacrisis, wat de doeltreffendheid van de huidige maatregelen was.

Namens de Sectorraad Media
Simon Delaere, voorzitter
Hanne Schuermans, secretaris